

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף ע"ט עמוד ב'

קדושת הארץ נמשכת ממקום העליון כראוי

"וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְץ וּגוֹי", אמר רבי שמעון, ויעבר, וילך צריך לומר, אלא שכאן נרמז השם הקדוש שנחתם בו העולם בע"ב אותיות חקוקות^[יח] שכלן נמצאות בשם זה, כתוב כאן "ויעבר", וכתוב שם "ויעבר ה' על פניו ויקרא"^[יט]. בספרו של רב ייסא סבא נמצא, כתוב כאן "ויעבר אברם בארץ", וכתוב שם (שמות ל"ג י"ט): **"וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבֵי עַל פְּנֵיךָ"**, וזה רמז על קדושת הארץ, שנמשכת ממקום העליון כראוי^[כ] עד מקום שכם עד אלון מורה, מצד זה לצד זה כראוי^[כא]. **"והכנעני אז בארץ"**, הרי נאמר שעד עתה שלט עוד שם נחש הרע שנתקלל והביא קללות על העולם, שכתוב: **"אָרוּר פְּנֵעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו"**, וכתוב **"ארוור אתה מכל הבהמה"**, ושם נתקרב אברהם לפני הקדוש ברוך הוא, מה כתוב: **"וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם"**, כאן נתגלה לו מה שלא היה ידוע, והיינו כח עומק ההוא השולט על הארץ, ולפיכך ראה מה שהיה נעלם ממנו, ואז **"וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנְּרָאָה אֵלָיו"**, כיון שאמר לה', מה הנראה אליו, אלא כאן נתגלה לו מדרגה ההיא השולטת על הארץ^[כב] ונכנס בה ונתקיים בה.

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף פ' עמוד ב'

אברהם בנה שני מזבחות - אחד לנגלה ואחד לנסתר

"וַיַּעֲתַק מִשֵּׁם הַהָרָה", משם ידע הר ה', וכל המדרגות הנטועות במקום הזה, ויט אהלה, בה"א כתוב, הפריש פרישות וקבל מלכות שמים בכל המדרגות הנאחזות בה^[כג]

זיו הזוהר

הכוונה שעל ידי השם בן ע"ב המאיר במדת החסד יושפע מעולם היותר עליון הכל טובי שהם אורות חסדים למדת מלכות. **כא.** מקום שכם רמז על ה"פ חסד והיינו דרועא ימינא ואילון מורה רמז על דרועא שמאלא מדת הגבורה כי אילון הוא מלשון גבורה, והכוונה שפעל המתקת גבורה בחסד על יד הארת אור החסד מן הרי"ו דשם אל הרי"ו דגבורה כי גבורה בגי' רי"ו, והיינו מסטרא דא לסטרא דא. **כב.** היינו מדת המלכות. **כג.** פירוש, הפריש עצמו מן תאות עוה"ז ומכל דבר טמא ואז השיג מדת המלכות והבין איך שכל הספירות מאירות בה, ועל

יח. פירוש, שתיבת ויעבר היא צירוף ע"ב רי"ו, רמז על השם בן ע"ב שיש בו רי"ו אותיות ג"פ ע"ב היוצאות מן הג' פסוקים ויסע ויבא ויט כידוע, וזהו ויעבר אברם בארץ לאחר שנתעלה אברהם להתדבק בשרשו מדת החסד שבגי' ע"ב כי שם מאיר השם בן ע"ב אז פעל בעבודתו שזה השם בן ע"ב יאיר אורות חסדים למדת מלכות שנקראת ארץ. **יט.** פירוש, כמו ויעבר דשם שהכוונה היא שהי"ג מדות הרחמים המאירים לפעמים לעולם הוא על ידי השם בן ע"ב שנרמזו בתיבת ויעבר כן הוא הרמז בויעבר דכאן. **כ.** "אעביר כל טובי"

ואז ידע שהקדוש ברוך הוא שולט על הכל, ואז בנה מזבח, ושני מזבחות היו, לפי שכאן נתגלה לו שהקדוש ברוך הוא שולט על הכל, והבין חכמה העליונה מה שלא היה יודע מקודם לזה, לפיכך בנה שני מזבחות, אחד למדרגת הנגלה, ואחד למדרגת הנסתרת^[כז]. בא וראה שכך היה, בתחילה כתוב **"וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנְּרָאָה אֵלָיו"** ואחר כך כתוב **"וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה'"** - סתם, ולא כתוב הנראה אליו, והכול סוד של חכמה הוא, ואז נתעטר אברהם ממדרגה למדרגה, עד שעלה למדרגתו^[כח], זה שכתוב **"וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסְוֵעַ הַנְּגַבָּה"**, זה דרום שהוא חלקו של אברהם, הלוך ונסוע, מדרגה אחר מדרגה עד שעלה לדרום, ושם התקשר כראוי ועלה למדרגה של דרום, **כיון שנתעטר אברהם במדרגתו בארץ הקדושה, ונכנס במדרגה הקדושה, אז מה כתוב, "וַיְהִי רַעַב בְּאַרְץ"**^[כט] שלא ידעו ידיעה איך להתקרב לפני הקדוש ברוך הוא.

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף פ' עמוד ב'

ארץ ישראל נתקנת בתיקון קדוש

"וַיְהִי רַעַב בְּאַרְץ", שעד עתה לא היה הכח שעל הארץ נותן תוקף ומזונות על הארץ, משום שעוד לא נתתקנה ולא נתחזקה במקום, כיון שראה אברהם שזה הכח הממונה על הארץ אינו נותן תוקף וכח קדוש כראוי, אז - **"וַיִּרְדַּ אַבְרָם מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם"**, מאין ידע זאת אברהם, שכתוב: **"לְזִרְעָךָ אֶתְּךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת"**, מכאן הבין אברהם שהארץ הזאת לא תתקן בתיקון קדוש, אלא במדרגות הקדושות שיצאו ממנו^[כט] ואז הבין אברהם סוד החכמה, שהארץ הזאת לא תתקן בקדושה אלא באופן הנזכר.

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף פ"א

מצרים נוטה לימין - לפיכך ירד אברהם למצרים

"וַיִּרְדַּ אַבְרָם מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם", מה הטעם למצרים, אלא לפי ששקולה כגן ה', שכתוב **"כגן ה' כארץ מצרים"**, כי שם טובב והולך נהר אחד שהוא לימין^[ל] שכתוב שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב, ואברהם כיון שידע ונכנס באמונה השלמה, בקש להבין כל אותן המדרגות הנאחזות למטה^[לט] ומצרים היה נוטה לימין, לפיכך ירד למצרים, ובא וראה רעב לא שכח בארץ, אלא כאשר נסתלק הרחמים מן הדין^[לז].

זיו הזוהר

כי אם לשמוע דבר ה"י. כז. שהן יצחק ויעקב גבורה ורחמים עם י"ב שבטי ישורון. כח. היינו בחינת הימין דס"א שנקרא ג"כ חסד ככתוב כי יקח את אחותו חסד הוא ולפיכך מצרים שטופי זמה היו. כט. היינו המרכבה של הסט"א כי את זה לעומת זה עשה אלהים. ל. וטרם שנוולד יעקב לא

ידי זה הבין ג"כ הסוד של הר ה' היינו מקום בית המקדש. כד. היינו נגד בינה ומלכות שנקראות אימא עלאה ואימא תתאה וגם לאה ורחל, כי כל ענין עבודת מזבח היא בעלמא דנוקבא. כה. היינו שהתדבק במדת החסד צד ימין שהוא דרום. כו. על דרך הכתוב "לא רעב ללחם ולא צמא למים

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף פ"א עמוד ב'

פרעה הקריב את ישראל לתשובה

"וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבוֹא מִצְרַיִם", אמר רבי אלעזר, "כאשר הקריב", כאשר קרב צריך לומר, מה כאשר הקריב, אלא ככתוב ופרעה הקריב, שהוא הקריב את ישראל לתשובה, אף כאן הקריב, שהקריב את עצמו להקדוש ברוך הוא כראוי. "לבוא מצרימה", להסתכל באותן המדרגות ולהתרחק מהם, ולהתרחק ממעשי ארץ מצרים. אמר רבי יהודה, בא וראה, בשביל שירד אברהם למצרים בלי רשות, נשתעבדו בניו במצרים ד' מאה שנים, שהרי כתוב "וירד אברם מצרימה", ולא כתוב רד מצרימה, ונצטער כל הלילה ההוא בשביל שרה.

זוהר חלק א' פרשת לך לך - דף פ"א עמוד ב'

אף שעל ידי טורח הדרך מתכחש יופיו של האדם נשארה שרה ביופייה

"וַיֹּאמֶר אֶל שְׂרַי אִשְׁתּוֹ הֲנֵה נָא יִדְעֵתִי כִּי אִשָּׁה יִפֶּת מְרֵאָה אָתָּה", וכי עד השעה ההיא לא ידע אברהם שאשה יפת מראה היתה, אלא הרי ביארו שעד השעה ההיא לא נסתכל בצורתה של שרה, מגודל הצניעות שהיתה ביניהם, וכאשר קרב למצרים נתגלה פניה והסתכל בה^[א]. דבר אחר, במה ידע, אלא על ידי טורח הדרך האדם מתבזה, והיא עמדה ביופייה ולא נשתנתה דבר אחר, "הנה נא ידעתי", שראה עמה השכינה, ובשביל זה היה אברהם בטוח ואמר "אחותי היא", ודבר זה עולה לשני אופנים, אחד כמשמעו, ואחד ככתוב (משלי ז'): **"אָמַר לְחַכְמָה אַחֲתִי אָתָּה"**, וכתוב (דברים ה'): **"וְאֶת תְּדַבֵּר אֱלִינוּי"**^[ב]. למען ייטב לי בעבורך, כנגד השכינה אמר, בעבורך ייטיב לי הקדוש ברוך הוא. "וחיתה נפשי בגללך", לפי שבזאת יתעלה האדם, ויזכה לעלות לדרך החיים. רבי ייסא אמר, יודע היה אברהם שכל המצרים הם שטופי זימה, וכיון שכל זה ידע למה לא נתיירא על אשתו, ולא חזר מן הדרך שלא יכנוס שמה, אלא בשביל שראה השכינה עמה.

זוהר חלק ג' פרשת תזריע - דף נ"ב עמוד א'

אברהם אף שהיה צדיק לא סמך על זכות עצמו אלא על זכות אשתו

"אָמְרִי נָא אַחֹתִי אָתָּה", אמר רבי אלעזר, מקרא זה קשה, וכי אברהם שהיה ירא חטא אוהבו של הקדוש ברוך הוא היה אומר כן על אשתו כדי שייטיבו לו, אלא אברהם אף על פי שהיה ירא חטא לא סמך עצמו על זכותו, ולא בקש מן הקדוש ברוך הוא בשביל זכותו, אלא סמך עצמו על זכות אשתו שירוויח בעבורה ממון שאר העמים^[ג], שהרי ממון בעבור אשתו זוכה אדם, זה שכתוב (משלי י"ט): **"בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אֲבוֹת וְיָמָה אִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת"**, מי

האירה בעולם מדת הרחמים. לא. אפשר שהיו

שאינה מצויה. לב. חכמה היינו חכמת תורה שבע"פ, וזהו ג"כ ואת תדבר אלינו שהיתה השכינה מדברת מתוך גרונו של משה. לג. אין פירושו על

לא. אפשר שהיו פניה מכוסה תמיד במסוה דקה מחמת צניעות כנהוג בין נשי קדם, ושם נתגלו פניה על יד רוח

שזוכה באשה משכלת זוכה בכל, וכתוב: "בְּטַח בָּהּ לֵב בְּעֵלָהּ וְשָׁלַל לֹא יַחְסֹר", ואברהם היה מהלך בעבורה לאכול שלל משאר העמים, וסמך עצמו על זכותה, שלא יוכלו לענוש אותו ולצחק בה, ובשביל זה לא נתיירא כלום לומר "אחותי היא", ולא עוד אלא שראה מלאך אחד הלך לפניו, ואמר לו לאברהם אל תירא עבודה, הקדוש ברוך הוא שלחני להוציא לה ממון משאר העמים ולשמר אותה מהכול, ואז לא נתיירא אברהם עבור אשתו אלא עבור עצמו, שלא ראה עמו מלאך אלא עמה, אמר, הרי היא נשמרת ואני לא נשמר, ובשביל זה אמר "אמרי נא אחותי את" וגו'. "יִיטֵב לִי", ייטיבו לי צריך לומר, שכתוב "והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת", ולפי זה ייטיבו לי צריך לומר^[לד], אלא ייטב לי זה שהולך לפניך, ייטב לי הקדוש ברוך הוא בעולם הזה בממון, וחיתה נפשי בעולם הבא בגללך, שלא תסירי מן דרך האמת, שאם אזכה בעבורך ממון בעולם הזה, ואת תסירי מן דרך האמת, הרי מיתה מזומנת בעולם ההוא^[לה], אלא השמרי שתחי נפשי בעולם ההוא בגללך. ולפי שהמלאך ההוא הלך לפניו לשמרה, מה כתוב "וינגע ה' את פרעה" וגו', על דבר שרי ודאי, שהיתה אומרת למלאך הך, והוא מכה, ועל כן לא נתיירא אברהם עבודה כלום, שהרי היא נשמרה, ומה שנתירא עבור עצמו נתיירא, שלא ראה עמו שמירה כזו, בא וראה עשר פעמים פקדה שרה למלאך להכות לפרעה, ובעשר מכות נלקה, סימן עשתה שרה לבניה אחריה במצרים.

זיו הזוהר

אותם בכל טוב ועשירות גדולה. לד. כמו שיראו הוא לשון רבים כן היה צריך לומר ייטיבו בלשון רבים ולא ייטיב בלשון יחיד. לה. ולא רצה אברהם שיהיה הוא בגן עדן ושרה אשתו בגיהנם.

דרך אונאה, אלא שזאת ידעו שכל מעשי אבות סימן לבנים, ואברהם פעל אז לדורות עולם עבור בניו שבאם יהיו ישראל נתפסים מן האומות יגמר הדבר שהאומות בעל כרחם יחזירו למקומם ועוד יענקו